

Warszawa, dnia 18 lutego 2011 r.

DHM/181/2011

według rozdzielnika

Szanowni Państwo,

w dniu 22 grudnia 2010 r. Komisja Europejska przyjęła *Sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów – Stosowanie dyrektywy 2004/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej* (COM(2010) 779, dostępny na stronie internetowej Komisji pod adresem <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0779:FIN:PL:PDF>).

Raportowi temu towarzyszy dokument roboczy służb Komisji (SEC(2010) 1589, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SEC:2010:1589:FIN:EN:PDF>) zawierający szczegółowe informacje na temat wdrożenia dyrektywy w państwach członkowskich UE.

Dokumenty te zostały przygotowane w oparciu o przekazane Komisji krajowe sprawozdania dotyczące implementacji dyrektywy. Polskie sprawozdanie, przyjęte przez Komitet Europejski Rady Ministrów w dniu 29 kwietnia 2009 r., jest dostępne na stronie internetowej http://www.mkidn.gov.pl/media/docs/enforcement_sprawozdanie_przyjete_przez_KERM.pdf

Publikacją Raportu Komisja wszczęła konsultacje społeczne, w których wszystkie zainteresowane strony mogą przedstawić swoje stanowisko w sprawie ewentualnej przyszłej nowelizacji dyrektywy.

W dniu 4 lutego 2011 r. Prezydencja węgierska, wspólnie z Komisją, zaproponowały metodologię, według której swoje stanowiska w tych konsultacjach powinny przedstawić państwa członkowskie UE. Państwa te zostały poproszone o odniesienie się do konkretnych kwestii związanych ze stosowaniem w praktyce przepisów wdrażających dyrektywę.

Z uwagi na to, że polskie sprawozdanie ze stosowania dyrektywy obejmowało dość krótki okres obowiązywania nowych przepisów (od czerwca 2007 r. do grudnia 2008 r.), w przeprowadzonych wówczas konsultacjach społecznych podkreślano brak istotnych doświadczeń związanych z tymi regulacjami, co utrudniało ich ocenę. Na problem ten zwróciło uwagę wiele państw członkowskich i zostało to zaznaczone w raporcie Komisji.

Dlatego na obecnym etapie, prawie dwa lata po zakończeniu prac nad krajowym raportem z wdrożenia dyrektywy, zasadne jest przeprowadzenie kolejnych konsultacji w celu

zebrania nowych doświadczeń i spostrzeżeń poczynionych w tym okresie. Informacje te pozwolą na przekazanie Komisji bardziej aktualnych danych, a w na dalszym etapie – na wypracowanie stanowiska Polski odnośnie przyszłej nowelizacji dyrektywy w jak największym stopniu uwzględniającego aktualne problemy i potrzeby właścicieli oraz użytkowników praw własności intelektualnej w Polsce.

W związku z powyższym, zwracam się z uprzejmą prośbą o Państwa stanowisko odnośnie kwestii poruszonych w kwestionariuszu, stanowiącym załącznik do niniejszego pisma, który został przygotowany w oparciu o metodologię zaproponowaną przez Prezydencję węgierską we współpracy z Komisją.

Kwestionariusz dotyczy różnych praw własności intelektualnej i dość szerokiego zakresu zagadnień, dlatego nie są Państwo zobowiązani do udzielenia odpowiedzi na wszystkie zawarte w nim pytania. Proszę przede wszystkim o informacje dla Państwa najistotniejsze, wynikające z państwa praktyki w zakresie egzekwowania lub korzystania z praw własności intelektualnej. Mogą też Państwo wykroczyć poza jego zakres albo ograniczyć się do przedstawienia bardziej ogólnego stanowiska w sprawie przyszłości dyrektywy 2004/48/WE w kontekście wniosków zawartych w raporcie Komisji.

Uprzejmie proszę o przysyłanie odpowiedzi w terminie **do dnia 8 marca 2011 r.** na adres:

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Departament Własności Intelektualnej i Mediów
ul. Krakowskie Przedmieście 15/17
00-071 Warszawa

oraz drogą elektroniczną na adresy: mdvdo@mkidn.gov.pl i durbanski@mkidn.gov.pl.

Z poważaniem

MINISTER KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

Bożena Zdrójewska

Do wiadomości:

1. Pan Mikołaj Dowgiałewicz, Sekretarz Stanu, Sekretarz do Spraw Europejskich, Ministerstwo Spraw Zagranicznych;
2. Pan Marcin Korolec, Podsekretarz Stanu, Ministerstwo Gospodarki;
3. Pan Marian Zalewski, Podsekretarz Stanu, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi;
4. Pan Igor Działuk, Podsekretarz Stanu, Ministerstwo Sprawiedliwości.

Załącznik - pytania dotyczące Sprawozdania Komisji dla Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów - Stosowanie dyrektywy 2004/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej¹

1. Środowisko cyfrowe

- 1.1. Czy Państwa zdaniem naruszenia praw własności intelektualnej dokonywane w Internecie stanowią problem, wobec którego środki przewidziane w dyrektywie 2004/48/WE są niewystarczające?
- 1.2. Jakiego rodzaju środki prawne są Państwa zdaniem najbardziej odpowiednie do zwalczania tego rodzaju naruszeń? Które z nich powinny być poddane harmonizacji na poziomie UE?
- 1.3. Czy istnieje potrzeba określenia zasad dotyczących odpowiedzialności dostawców usług *online* (oraz ograniczeń tej odpowiedzialności) w dyrektywie 2004/48/WE, wykraczających poza te już uregulowane w dyrektywie 2000/31/EC (dyrektywa o handlu elektronicznym)²? Jeśli tak, to czy istnieje potrzeba zdefiniowania terminu „dostawca usług *online*” w ramach regulacji z zakresu własności intelektualnej?
- 1.4. Mając na uwadze rodzaje danych wymienione w art. 8 ust. 1 i 2 dyrektywy 2004/48/WE, czy istnieje potrzeba precyzyjnego określenia zasad, według których odpowiednie władze mogłyby nakazywać dostawcom usług *online*, niezależnie od ich odpowiedzialności, ujawnianie informacji dotyczących indywidualnych abonentów, co do których istnieje podejrzenie, że dokonali naruszenia praw własności intelektualnej? Jeśli tak, jakie powinny być warunki wstępne i ograniczenia dla takich nakazów (np. dokonanie naruszenia na skalę handlową, przyznanie uprawnienia do stosowania takich środków wyłącznie władzy sądowiczej, uprzednie wszczęcie postępowania w sprawie naruszenia, udostępnianie tylko określonych rodzajów danych, ograniczenia dla celów ochrony prywatności oraz poufnych informacji)? Jakie powinny być sankcje za niedostosowanie się do tych nakazów? Czy te środki powinny być ograniczone tylko do naruszeń własności intelektualnej?
- 1.5. Mając na uwadze orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości UE, czy istnieje potrzeba zmiany obowiązujących ram prawnych w zakresie odpowiedzialności lub prawnych obowiązków dostawców usług *online* (w tym wyszukiwarck

¹ Dyrektywa została wdrożona do polskiego porządku prawnego ustawą z dnia 9 maja 2007 r. o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 99, poz. 662). Niniejszy kwestionariusz dotyczy jednak przede wszystkim przepisów samej dyrektywy, a nie sposobu jej implementacji w Polsce (z wyjątkiem pytań, w których wprost zaznaczono, że dotyczą stosowania przepisów krajowych).

² Z uwagi na zakres dyrektywy, niniejszy kwestionariusz ogranicza się wyłącznie kwestii cywilnoprawnych związanych z egzekwowaniem praw własności intelektualnej i nie obejmuje przepisów karnych.

Polski tekst dyrektywy jest dostępny na stronie internetowej <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:17:02:32004L0048:PL:PDF>.

³ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/31/WE z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego (dyrektywa o handlu elektronicznym).

internetowych i portali aukcyjnych - *online market places*), których usługi są bezpośrednio wykorzystywane do działań naruszających prawo (niekoniecznie na skalę handlową)? Jeśli tak, który instrument prawny powinien zostać zmieniony (dyrektywa o handlu elektronicznym czy dyrektywa o znakach towarowych³)?

- 1.6. W przypadkach naruszeń praw autorskich dokonywanych w Internecie, czy widzą Państwo potrzebę wprowadzenia do dyrektywy 2004/48/WE specjalnych środków cywilnoprawnych skierowanych przeciwko stronom internetowym wspierającym nielegalną wymianę plików lub przeciwko reklamodawcom finansującym takie strony?

2. Zakres dyrektywy

- 2.1. Czy istnieje potrzeba stosowania niektórych (albo wszystkich) środków przewidzianych w dyrektywie 2004/48/WE w odniesieniu do praw, których ona obecnie nie obejmuje⁴?
- 2.2. W jaki sposób powinny być traktowane takie kwestie jak ochrona tajemnicy handlowej, nazw domen internetowych czy ochrona przed „pasożytniczymi” kopiami (*parasitic copies* - marketing oparty na podobieństwie towarów)? Czy Państwa zdaniem są one powiązane z prawami własności intelektualnej, czy też są to raczej zjawiska z zakresu prawa nieuczciwej konkurencji? Czy uważają Państwo, że działania UE w tym obszarze są potrzebne?
- 2.3. Czy istnieje potrzeba zamieszczenia w dyrektywie 2004/48/WE listy praw własności intelektualnej? Jeśli tak, jakie powinno być powiązanie tej listy z zakresem dyrektywy (lista wyczerpująca, przykładowa, minimalna)? Czy taka lista powinna być umieszczona w treści przepisów czy w preambule? W jaki sposób powinny być potraktowane prawa, które są chronione tylko w niektórych krajach?

3. Dowody

- 3.1. Czy na gruncie polskiego prawa dostrzegają Państwo problemy w zakresie dostępu - dla celów dowodowych⁵ - do informacji poufnych (prywatnych)?
- 3.2. Czy istnieje potrzeba zapewnienia, że:

³ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/95/WE z dnia 22 października 2008 r. mająca na celu zbliżenie ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do znaków towarowych (wersja skodyfikowana).

⁴ Patrz: Oświadczenie Komisji dotyczące art. 2 dyrektywy 2004/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej (2005/255/WE), http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/pl/oj/2005/l_094/l_09420050413pl100370037.pdf.

⁵ Przede wszystkim chodzi o środki dowodowe określone w art. 248, 249, 293 i 308 Kodeksu postępowania cywilnego.

- a) komputery osobiste mogą być przedmiotem przeszukania lub zatrzymania dla celów dowodowych w przypadku naruszeń praw własności intelektualnej dokonanych przez Internet?
  - b) zdjęcia („zrzuty”) ekranów komputerowych (*screenshots*) mogą być akceptowane przez sądy jako dowody naruszeń dokonanych przez Internet?
- 3.3. Czy istnieje potrzeba doprecyzowania terminu „pod kontrolą” używanego w art. 6 dyrektywy 2004/48/WE i odnoszącego się do podmiotów, pod których kontrolą znajduje się określony materiał dowodowy?

4. Pośrednicy

- 4.1. Czy istnieje potrzeba wprowadzenia wspólnej definicji „pośredników” („*intermediaries*”) w dyrektywie 2004/48/WE⁶?
- 4.2. Jak często zabezpieczenie roszczeń⁷ oraz zakaz zaniechania naruszenia⁸ jest w praktyce stosowany wobec pośredników na mocy art. 422 Kodeksu cywilnego?
- 4.3. Czy istnieje potrzeba doprecyzowania w dyrektywie 2004/48/WE, że przeciwko pośrednikom są dostępne nie tylko trwałe zakazy sądowe (*permanent injunctions*), ale także zakazy tymczasowe (*interlocutory injunctions*)⁹? Czy inne środki tymczasowe lub zabezpieczające¹⁰ również powinny być dostępne przeciwko pośrednikom?
- 4.4. Biorąc pod uwagę, że określone środki są dostępne przeciwko pośrednikom nawet jeżeli nie mogą oni być pociągnięci do odpowiedzialności za dokonane naruszenia¹¹, czy istnieje potrzeba doprecyzowania pozycji pośredników w postępowaniach w sprawach naruszeń praw własności intelektualnej? Czy powinna istnieć możliwość obciążenia pośrednika kosztami sądowymi¹² w przypadku nałożenia na niego zakazów bez stwierdzenia jego odpowiedzialności za naruszenie?
- 4.5. Czy pośrednicy (dostawcy sieciowych usług komunikacyjnych – *transport service providers*, platformy internetowe, dostawcy usług internetowych) powinni być w większym stopniu zaangażowani w zapobieganie lub przeciwdziałanie naruszeniom własności intelektualnej? Jeśli tak, jaki sposób zaangażowania uważają Państwo za właściwy?

⁶ Patrz art. 9 ust. 1 oraz art. 11 dyrektywy.

⁷ Art. 730 i nast. Kodeksu postępowania cywilnego.

⁸ Art. 79 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631 ze zm.), art. 11 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o ochronie baz danych (Dz. U. Nr 128, poz. 1402 ze zm.), art. 287 ust. 1 i art. 296 ust. 1 ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej (Dz. U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1117 ze zm.) oraz art. 36a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 26 czerwca 2003 r. o ochronie prawnej odmian roślin (Dz. U. Nr 137, poz. 1300 ze zm.).

⁹ Patrz art. 11 dyrektywy.

¹⁰ Patrz art. 9 dyrektywy.

¹¹ W zakresie usług społeczeństwa informacyjnego, wyłączenie odpowiedzialności będących pośrednikami (*intermediary service providers*) wynika z przepisów art. 12-14 dyrektywy 2000/31/WE.

¹² Patrz art. 14 dyrektywy 2004/48/WE.

5. Prawo do informacji

- 5.1. Czy w Polsce występują trudności ze stosowaniem rozszereżeń informacyjnych¹³ w związku z obowiązującymi zasadami dotyczącymi ochrony danych osobowych¹⁴ i prywatności¹⁵?
- 5.2. Czy istnieje potrzeba dokonania zmian w dyrektywie 2004/48/WE (lub w innych uciążnych instrumentach prawnych) w celu wyeliminowania konfliktów z regulacjami w zakresie prywatności?
- 5.3. W związku z przepisami dotyczącymi zatrzymywania danych (*data retention*)¹⁶, czasem dostawcy usług *online* nie posiadają żądanych informacji na temat naruszeń (np. w związku z obowiązkiem ich zniszczenia). Jednak równocześnie może pojawić się konieczność udostępnienia takich informacji na żądanie władz publicznych. W jaki sposób dostawcy usług *online* odpowiadają na takie żądania, jeżeli już nie są w posiadaniu określonych informacji?

6. Skala handlowa

- 6.1. Czy definicja naruszeń na skalę handlową (*commercial scale*), zawarta w motywie 14 preambuły dyrektywy 2004/48/WE, jest w dalszym ciągu odpowiednia? Czy taka definicja jest w ogóle potrzebna, a jeśli tak – czy powinna być przeniesiona do tekstu przepisów dyrektywy?
- 6.2. Czy w przepisach dyrektywy 2004/48/WE dotyczących:
  - a) udostępnienia dokumentów bankowych, finansowych lub handlowych (art. 6 ust. 2),
  - b) prawa do informacji (art. 8 ust. 1),
  - c) środków zapobiegawczych polegających na zapobiegawczym zajęciu nieruchomości i ruchomego mienia domniemanego sprawcy naruszenia, z blokadą jego rachunków bankowych i pozostałych aktywów włącznie (art. 9 ust. 2)należy utrzymać ograniczenie ich stosowania do naruszeń popełnionych na skalę handlową?

¹³ Art. 80 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, art. 11a ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o ochronie baz danych, art. 286¹ ust. 1 pkt 2 i 3 oraz ust. 2 ustawy Prawo własności przemysłowej oraz art. 36b ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o ochronie prawnej odmian roślin.

¹⁴ Patrz dyrektywa 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych oraz ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 ze zm.).

¹⁵ Patrz dyrektywa 2002/58/WE z dnia 12 lipca 2002 r. w sprawie przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej oraz dział VII ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. Nr 171, poz. 1800 ze znu.).

¹⁶ Dyrektywa 2006/24/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie zatrzymywania generowanych lub przetwarzanych danych w związku ze świadczeniem ogólnie dostępnych usług łączności elektronicznej lub udostępnianiem publicznych sieci łączności oraz zmieniająca dyrektywę 2002/58/WE.

- 6.3. Jaka jest przyjęta praktyka w sytuacji, w której konieczne jest uzyskanie dodatkowej informacji od pośrednika, w celu stwierdzenia, czy naruszenie zostało dokonane na skalę handlową¹⁷?
- 6.4. Polski ustawodawca nie ograniczył środków, o których mowa w pkt 6.2 a) i c) (środki dowodowe i zabezpieczenie roszczeń)¹⁸ oraz roszczenia informacyjnego skierowanego do podmiotu naruszającego prawo do przypadków naruszeń dokonanych na skalę handlową. Czy w praktyce doprowadziło to kiedykolwiek do nadużyć ze strony właścicieli praw? Jeśli tak, to w jakim obszarze?

7. Odszkodowania

- 7.1. Czy Państwa zdaniem wysokość przyznawanych odszkodowań (a także kwoty wypłacanych tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych oraz zwrotu uzyskanych korzyści) jest wystarczająca? Jeżeli nie – w jakim stopniu jest to spowodowane przez aktualne brzmienie przepisów dyrektywy 2004/48/WE (art. 13)?
- 7.2. Jaka jest w Państwa praktyce sądowej relacja pomiędzy bezpodstawnym wzbogaceniem a utraconymi korzyściami (m.in. wynagrodzeniem lub opłatami licencyjnymi, które byłyby należne w przypadku nawiązania stosunku umownego)?
- 7.3. Czy w Państwa praktyce sądowej pojawiają się problemy ze stwierdzaniem odpowiedzialności osób prawnych za naruszenia praw własności intelektualnej? Czy te kwestie mogłyby być rozwiązane poprzez nowelizację dyrektywy 2004/48/WE?

8. Środki naprawcze

- 8.1. Czy istnieje potrzeba doprecyzowania w dyrektywie 2004/48/WE relacji pomiędzy środkami naprawczymi (art. 10) a środkami tymczasowymi (art. 9)?
- 8.2. Czy często się zdarza, że podmiot naruszający prawo nie jest w stanie ponieść kosztów zniszczenia towarów¹⁹? Czy zasadne byłoby ponoszenie kosztów zniszczenia towarów podrabianych przez budżet państwa, jeżeli ich zniszczenie leżałoby w interesie publicznym (w szczególności, gdy te towary mogą stanowić niebezpieczeństwo dla zdrowia i bezpieczeństwa konsumentów)?

¹⁷ Tzn., że działania naruszające prawo mają na celu uzyskanie bezpośrednio lub pośrednio zysku lub innej korzyści ekonomicznej, przy czym nie obejmuje to działań konsumentów będących w dobrej wierze – patrz art. 80 ust. 1 pkt 3 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, art. 11a ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie baz danych, art. 286¹ ust. 1 pkt 3 Prawa własności przemysłowej i art. 36b ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie prawnej odmian roślin.

¹⁸ Stosuje się tu przepisy Kodeksu postępowania cywilnego.

¹⁹ Art. 79 ust. 4 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, art. 11 ust. 4 ustawy o ochronie baz danych, art. 286 ustawy Prawo własności przemysłowej oraz art. 36a ust. 4 ustawy o ochronie prawnej odmian roślin.

- 8.3. Czy dyrektywa 2004/48/WF powinna wprowadzać upoważnienie dla sądów do nakładania obowiązku ponoszenia kosztów zniszczenia towarów naruszających prawo bezpośrednio na naruszającego z chwilą stwierdzenia naruszenia?
- 8.4. Czy widzą Państwo potrzebę określenia w dyrektywie zasad wtórnego wykorzystania towarów naruszających prawo (np. na cele charytatywne)?

9. Inne kwestie

- 9.1. Jakie problemy związane z ponadgranicznym egzekwowaniem praw własności intelektualnej wynikają z aktualnie obowiązujących zasad dotyczących jurysdykcji (w szczególności rozporządzenia 44/2001/WE, znanego także jako rozporządzenie Bruksela I²⁰)?
- 9.2. Z jakimi problemami zetknęli się Państwo w przypadku konieczności gromadzenia dowodów w różnych krajach?
- 9.3. Czy są Państwu znane przypadki podpisywania kodeksów postępowania (*codes of conduct*) w sprawach ochrony praw własności intelektualnej pomiędzy podmiotami z sektora prywatnego bądź pomiędzy podmiotami z sektora prywatnego i publicznego?
- 9.4. Z jakimi zagrożeniami dla konsumentów mogą wiązać się obecnie obowiązujące przepisy dyrektywy 2004/48/WF? Czy wzmocnienie niektórych uprawnień właścicieli praw (w szczególności w zakresie prawa do informacji, zasad zbierania dowodów itd.) miałoby na konsumentów znaczący wpływ?
- 9.5. Czy jakkolwiek inna kwestia powinna być przedmiotem analizy w związku z rewizją dyrektywy 2004/48/WF.

²⁰ Rozporządzenie Rady (WE) Nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych.